

Minden eddigi társadalom története
osztályharcok története.
Világ proletárjai egyesüljétek!

NÉPAKARAT

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

"Az iparilag fejlettebb ország a le-
vésebbé fejtettek saját jövője képét
mutatja". (Marx.)

No. 38. szám. Vol. VI. évfolyam.

New York, 1908 május 12.

Egyes szám ára 2 cent. Helyben 1 cent.

SZOCIALISTA PÁRTOK AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN.

A westphaliai, németországi "Dortmunder Arbeiterzeitung" a következőket közli a "Két szocialista párt az Egyesült Államokban" cím alatt:

"A szocializmusnak Amerikában még nincs nagy politikai fontossága. A washingtoni kongresszusban még nem ül szocialista képviselő. Ugyanígy van a Union különböző állami törvényhozásaival nagyon csekély kivétellel, mint pl. Wisconsin, ahol a Socialist Party-t öt vagy hat képviselő reprezentálja az állami törvényhozásban. Éppugy, mint a szocialistának nincs befolyása a törvényhozó testületben a szövénys helyeken, hol megválasztottak, nincs befolyása a városi tanácsokban. Az államban a városban és a faluban a teljes politikai hatalom van a republikánusok vagy a demokraták kezében van. Keleten és északon a republikánusok rendelkeznek hatalommal és befolyással, délen és nyugaton pedig a demokraták tartják a sáncokat.

A szocializmusnak kicsiny hatását Amerika politikai életére még inkább csökkentő győngyi és paralízis két szocialista párt létezése, melyek egymással nemcsak ellenlábcsok, hanem igen gyakran élénk szó- és újságharcokba keverednek. Az utolsó néhány évnek egyetlen egyesülést célzó kísérlete sem mutatott fel pozitív eredményeket. Csak néhány nappal ezelőtt kaptuk a szomorú hírt, hogy a jelenlegi egyesülésre való törekvés is megghiúsult.

A Socialist Party, tagjainak és szavazóinak számára névze nagyobb párt visszautasította, hogy az egyesülés megbeszélésére hivatalos érintkezésbe lépjen a Socialist Labor Partyval. Túl, hogy még azt is megtagadta, hogy bizottság választassék az egyesülésre vonatkozó ajánlatok további megfontolására s egyszerűen kérte a Socialist Labor Party tagjait, hogy csatlakozzanak a Socialist Partyhoz, oly kérelem, melyhez, mint mi tudjuk, a másik oldal nem fog minden további habozás nélkül hozzájárulni. Bár ez a tény nyomozható lehet egy szocialistára, a különállás tartani fog addig, míg talán az Egyesült Államok ipari és politikai fejlődése nem kényszeríti őket, hogy csupa szükségből egyesítsék erőiket.

Most az okok kérdése, melyek az egyesülést hátráltatják, ha ugyan lehetetlené nem teszik, előtérbe nyomul. Mivelhog, ha a két oldalt csak jóakarattól függene, az egyesülés már régen végrehajtott volna. (Legáltalában a Socialist Labor Party vezetői mindig mutatták ezt a jóakaratot.) Tehát az okoknak mélyebben fekvőknek kell lenniök, s kell, hogy a két párt között alapvető különbségek legyenek és valóban vannak is.

Jobban megérteni Amerika szocialista mozgalmát és a kérdést: Miért mutat fel a szocializmus Amerikában a hatalmas ipari vállalatok, az óriási trustok s a szervezkedésnek oly tökéletes kapitalista gazdasági formája mellett — oly kevés haladást? szükséges volna a társadalmi és politikai viszonyoknak foglalatját adni. De ezt bemutatni és megvizsgálni, hacsak felületese nem akarunk lenni, nem lehet egy hírlapi cikk keretében. Nem volt célunk erre a kérdésre felelni. Ha valaki teljes információt akar, ajánljuk, hogy tanulmányozza Kautsky Károly cikksorozatát a "Neue Zeit"-ban.

A kérdés tiszta szemű vizsgálásával Kautsky egészen helyes következtetésekre jut.

Jelenleg elfogadjuk a tényeket úgy, amint találjuk és csak azzal a kérdéssel foglalkozunk, amely szerintünk megnehezíti a két párt egyesülését. Ezt téve, a szükséghez mérten érinteni fogjuk ezeknek történeti fejlődését.

A kettő közül a Socialist Labor Party egy tagokban, mint szövazatokban győngyebb, bár régebb. Jelenlegi formájában 1889-től áll fenn, bár ezt a nevet már régebben viselte. New York államban, mint hivatalos párt először 1890-ben lépett a politika mezejére s jelöltjeire 13 ezer szavazatot esett. A szövazatok száma 1894-ben 30 ezeren fölül emelkedett, ezzel elérte tetőpontját, melyet csak 1897-ben tudott újra elérni az államban.

New Yorkban a Volkszeitungnak, egy német lapnak, mely röviddel ezelőtt ünnepelte 30 éves évfordulóját, szép számú követője volt, kiváltóképpen tekintetbe véve, hogy a szocialista mozgalomban néhány évvel előző ideig a németek uralkodtak. (Német helyeken még ma is.)

Ezekből a követők közül új párt szerveztett, mely magát Socialist Democratic Partynek nevezte és a választásokon függetlenül működött. Ezzel természetesen a két párt között megindult az ellenségeskedés és mindjárt az elején annyira kifejlődött, hogy az új párt tagjainak egy része erőszakkal akarta birtokába keríteni a Socialist Labor Party vagyonát. A terv megghiúsult; a törvényszék a Socialist Labor Party

javára döntött.

A mostani Social Democratic Party a Social Democracy of America-nak, melyet 1897-ben Debs Jenő szervezett Chicagóban s a Volkszeitung követőinek fuziójából származott. Debs szervezete az American Railway Union-nak kinövés volt, melyet ő vezetett az 1894-iki nagy vasúti sztrájk után, mely elvesztett. A Social Democratic Partyval, vagy helyesebben a Volkszeitung követőivel való egyesülés után az egyesült párt Socialist Partynek nevezte magát. Első szereplése az elnökválasztásban 1904-ben történt (?), Debs Jenővel, mint jelölttel, kire 400.000 szavazatot esett.

A pártszervezetnek és sajtójának ereje nem áll arányban ezzel a meglehetősen jelentékeny szavazattal.* Nem ismerjük jelenleg a Socialist Partyban szervezett elvtársak számbeli erejét, de kétségkívül nem megy többre néhány ezernél. De a két párt közül mégis ez az erősebb tevékenységre, befolyásra és a külvilággal való állásra nézve. Az európai szocialista pártok ezt tekintik mintegy hivatalosnak, legkivált mint Németország — a Socialist Labor Party-t nagyon úgy tekintjük, mint "számba nem vehetőt". Ennek az oka abból a tényből ered, hogy a Socialist Partyval való összeköttetés a New Yorki Volkszeitung, a legrégebbi és legnagyobb német szocialista lap által jött létre. Hosszu ideig a Volkszeitung volt a központja az amerikai szocialista mozgalomnak, mely körül csoportosultak mindazok, kik lerázva cipőikről a német port, átmentek a "szabadság földjére". (Folyt. köv.)

A "VILÁG IPARI MUNKÁSAI" SZERVEZETÉNEK ALAPELVEI. (The preamble of the "Industrial Workers of the World".)

Daniel De Leon előadása
a minneapolis-i, minnesota-i Union Temple-ben
1905. július 10-én.

(Folytatás) (4)

Alkalmazzuk ismét egyszerű számolási műveletünket, ezúttal az 1880-ig terjedő évtized kifizetett béreire és termelt gazdagságára. A százalékszám: mely ceruzánk alól kikerül, abszurdnak tetszik. Tévednünk kellett valahol s ismét át kell futnunk a számokat. Nincs tévedés.

A munkás részesedése az ő termékeiben 1880-ban jelentéktelenebb, mint az 1860. év 20 százaléka, csekélyebb, mint a 18 százalékos 1870-ben, most csupán 17 százalékos tesz ki! Ehhez a ponthoz érve, nem vagyunk képesek továbbra elfojtani abbeli gyanunkat, hogy kicsođa is ez a gömbölyded, kedélyes Uncle Sam. (Tetszés és derűsítés) Mindamellet nem vesztjük el bátorságunkat, még mindig azon igéretre gondolva, melyet nekünk a falragasz növekvő gazdagságunk tekintetében tett, átme-gyünk a következő évtizedre.

Ismét elvégezzük ugyanazon számtani műveletet. Kiszámítjuk, minő százalékat tettek ki az 1890-ig terjedő évtized alatt termelt gazdagságnak az ugyanazon idő alatt kifizetett munkabérek. És ime! Minő meglepetés! A fogyartkozás megszűnt. A munka részesedésének százalékszám 1890-ben felülmúlta az 1880. évi százalékszámot, többet tesz ki, mint 1870-ben s most ismét 20 százaléka a termelt javak összegének mint 1860-ban. Még kis adományokért is hálásan tekintünk vissza. Minthogy további esést vártunk, kellemes meglepetésünk csaknem boldoggá tesz minket. Mindamellet is csodálkozunk, hogy miben áll voltaképpen a mi "haladásunk". A falragaszon feltüntetett számok maguk mondják nekünk, hogy 1890-ben ugyanazon a ponton állunk, amelyel 1860-ban elkezdtük. 30 évi megerőltető munka után, 30 év után, mely alatt az amerikai munkásosztály négyzetegységben számítja több gazdag örökösöt hozott létre, mint bármely más ország munkássága, hogy európai előkelőségeket vásároljanak férjekül; 30 év végén, mely idő alatt a munkásosztály, mint a falragasz maga mutatja, óriási gazdagságot termelt — ezen harmic év végén az amerikai munkásosztály ugyanazon a ponton van, amelyen 30 évvel ezelőtt állott, nyomorult birtokosa csupán 20 dollárnak minden általa termelt 100 dollár értékű gazdagság után. Ez aligha nevezhető oly haladásnak, a melylyel érdemes volna eldicsekedni. Ez a nyomor konzerválása. Mindamellet is, a remény

(Folytatjuk.)

CSAK RAJTA!

A szabad Amerikában megindult a legféltelenebb uszítás az anarchisták ellen. Ennek a gyümölcse, hogy az olasz anarchisták kénytelenek voltak beszüntetni a Patersonban kiadott "La Question Sociale" című lapjuk megjelenését. Ugyanezen lapnak volt szerkesztője, Caminita, egy Buffalóban tartott beszédjé közben letartóztatták és a nála levő rőpiratokat elkobozták. Caminita a mult heten visszajött Pattersonba, hogy megjelenjen a "Grand Jury" előtt, mely bizonyára nem fog elnézően bírászkodni a "társadalmat felrobbantó anarchista" felett. Csak rajta, jó urak! Mutassatok meg hogy a "szabad földön" is csak papíron van a sajtó-, gyülekezési- és szólásszabadság! Csak rajta! Segítsetek nekünk felbreszteni az elkábult amerikai népet.

A MUNKA VILÁGÁBÓL.

VISSZAKÜLDÖTT MUNKÁSOK. — HAJÓÉPÍTŐK KIZARÁSA. — A CLEVELANDI SZTRÁJK-VÁLSÁG. — MIT REMÉL AZ A. F. OF L.?

Érdekesen jellemzi a pure and simple szervezeteiket az a veszekedés, melynek utó-játékául 15 belga üveg munkás deportáltatott. Az Üveg munkások Nemzeti Egyesületében évek óta folyt már a klikkek harca, mely az egyesület kettészakadására vezetett. Az elvtársak külön szakszervezetet alapítottak s mikor egy alkalommal sztrájkba léptek, az Üveg munkások nemzeti Egyesülete, a jelentés szerint Belgiumból hozott embereket, hogy a sztrájkolók helyét, kiket nem ismert el unionistáknak, betöltse.

Strauss belügyi titkár most elrendelte 15 új belga munkásnak deportálását azon alapon, hogy mint szerződött munkások jöttek az Egyesült Államokba.

Faulkner, az Üveg munkások Nemzeti Egyesületének elnöke tagadja, hogy a belga munkások a union által hívatott volna. "Szerencsétlen dolog — mondá — hogy miután annyit harcoltunk a belga üveg munkások kizárásáért ebből az országból, bennünket vádolnak idegenek importálásával, hogy a mi munkásainkkal versenyezzünk."

Londonból jelentik, hogy ahajóépítő famunkásokat, mintegy 15.000 embert kizárták a munkából, hogy a mesterek ezáltal kényszerítsék az északkeleti parton sztrájkoló munkásokat a sztrájk abbahagyására, melyet bérlésállítás ellen indítottak meg.

Az első gyárak közt volt a Clyde gyár, mely munkásait, 6000 embert, kizárta. A kizárás valószínűleg ki fog terjedni az egész hajóépítő-iparra, mely esetben a kizártak száma meg fogja haladni a 250 ezret.

Napok óta készülnek a clevelandi villamos vasut munkásai sztrájkra. Tudvalevőleg a régi Cleveland Electric Railway Company-val volt a munkásoknak egyezségük, s mikor ez a társulat beolvadt a Municipal Traction Companyba, fölmerült a kérdés, hogy a régi egyezség kötelező-e az új társulatra. Az új társulat elnöke, du Pont, nem akarta elismerni a régi társulattal kötött egyezményt, mely szerint a munkások fizetésének fokozatosan kellene emelkedni s mely egyébként is többféle kedvezményt biztosít a munkások részére.

A sztrájk kimondása előtt a munkások felszólították a társulatot az egyezkedésre s a tárgyalások megindultak. A régi egyezség elismerésén kívül vitás kérdés az egyenruhák vásárlása, a vitelbér fizetése és a munkabér emelkedése. Ha csak a társulat nem teljesíti alkalmazottjainak követelését, a sztrájk elkerülhetetlen.

Az Amerikai Munkás Szövetség, mint William J. Boyle, az építő ipartanács elnöke nyilatkozik, a következőket várja a kongresszustól:

A kongresszus változtassa meg a Sherman-törvényt úgy, hogy a szervezet munkások ne tartozzanak hatáskörébe s ne lehessen büntetés szabni egyes cégek pártolása vagy bojkottálása miatt.

A kongresszus fogadja el a Pearre féle törvényjavaslatot, mely megszorítja a törvényeszekéi rendelkezési hatalmát. (Power of injunction.)

A kongresszus fogadja el a munkaadók felelősségére vonatkozó törvényjavaslatot.

Végül a 8 óras munkanap iktassék törvénybe a kormány munkálataira vonatkozólag, ha nem is a kormány végzeteti a munkát, hanem vállalkozóknak adatik ki.

Ha pedig a kongresszus elmulasztaná az A. F. of L. reményeit valóra váltani, egy a legközelebbi választásnál nem fogják támogatni azokat a képviselőket és szenátorokat, kiknek ellenzésén megrötk az American Federation of Labor reménye.

Ez mind nagyon szép. Most még csak azt szeretnők tudni, hogy mit fog tenni az A. F. of L., ha majd a választások alkalmával el-sikkasztják az ő szövazataikat?

Ha az A. F. of L. a gazdasági mozgalom megvédését a politikai működéstől várja, a politikai vereségre hol keres orvosságot?

Járhatja a kálváriát a szavazó urnától a unionig, a uniontól a szavazó urnáig, segíteni magán képtelen, míg az osztályharcot el nem ismeri.

Mily szánalmas kép: két millió munkás szervezve egy szövetségben gazdasági alapon s mikor néhány bíró felrugja legsarkalatosabb jogaikat, az elnöken és a kongresszusban "reménykednek", hogy sérelmeik orvosoltatnak. Bepanaszolják az ördögöt a nagyanyjánál és ezzel rendben van minden.

Valóban sokat kell még tanulni az A. F. of L. tagjainak a saját kárukon, míg belátják, hogy sérelmeik orvoslását csak önmaguktól várhatják, ha szakítanak a szervezkedés ósdi formáival és a tőke és munka testvériségének abszurd elvével.

HOL VAN A VAGYON?

Az adókimutatás szerint az Egyesült Államok vagyona 1900-ban \$88,500,000,000 és 1904-ben \$107,000,000,000. Ezen vagyon megoszlík:

Telekben	\$ 62,341 millió
Állatokban	4,074 millió
Gépekben, szerzőmunkában	3,300 millió
Farmberendezések	845 millió
Arany és ezüst	2,000 millió
Vasutak	11,245 millió
Utcai vasutak, elektromosság, telefon, telegraph	\$ 4,841 millió
Különféle vagyon	188,462 millió

1904-ben az államvadásatknál 1,382,000 egység volt alkalmazásban, átlagos évi \$608 keresettel. Ugyanezen évben az ipari vállalatoknál 6 millió ember nyert alkalmazást átlagos \$531-nyi évi jövedelemmel. Nagyobb jövedelemmel rendelkeznek ezeknél 1,500,000 személy, de ezzel szemben 10,500,000 farmmunkás és 5,000,000 hajómunkásnak a fentieknél jóval alacsonyabb átlag keresettel kell megelégedni. Nem tudunk tehát, ha az amerikai munkás évi átlagkeresetét \$400-ra becsüljük. Hogy mennyi értékű árut termel, az más kérdés. Tudott dolog, hogy mi csak 17 százalékat kapjuk meg annak, amit termelünk. A 83 százalék felhalmozódik néhány here kapitalista birtokában.

S így lesz ez mindaddig, míg mi azt ölbetett kézzel, tétlenül nézzük. Szervezkedni kell, mert csak ez vet véget a kizsákmányolásnak és az óriási vagyon néhány kézben való felhalmozódásának.

APRÓHIRDETÉS.

Egy német lapban áll a következő apró-hirdetés:

"Gyöngé egészségü hölgy keres házias, szeretetreméltó, zeneértő, ápolásban jártas, jó megjelenésű, korán felkelő társalkodónót. Alkoholellenes előnyben részesül, kedélyes otthon, fizetés nincs."

Pár nap múlva egy kosár érkezett a hölgyhöz, melyben — felbontása után — egy macska jelentkezett, melynek nyakára, csinos szalagon, a következők tartalmu levél volt akasztva:

"Nagyságos asszony! Örömmel küldök hirdetésére egy mindenképpen megfelelő társalkodónót, aki minden igényének megfelel. Házias, jó hanganyag birtokában van, korán kel, szerzetreméltó jellemmel bír és általában csinosnak mondják. Mint ápolónó nagy gyakorlatra tett szert, miután már nagyszámú családot nevelt fel. Tán fölösleges megjegyeznem, hogy teljesen tartózkodik a szesz italoktól. Fizetésre nem tart igényt és kedélyes otthon fejében hűségesen fogja önt szolgálni."

Ez a finom kis levele bizonyára lehitette egy kissé a "nagyságos" asszony mértéken túli kapitalista kizsákmányoló szenvedélyét.

FIGYELEM ERIE!

1908. május 17-én, délután 2 és fél órakor a Sirák József nagy lakásán, 1113 W. 18th St. NÉPGYÜLÉST tartunk. A gyűlés tárgya: 1. magyar munkás helyzete Magyarországon és Amerikában. 2. A munkásság gazdasági és politikai helyzete. 3. A szervezkedés és a sajtó. Előadó Timár János, Clevelandből. Minden munkástervezésnek megjelenését elvárjuk, jöjjetek el és hozzatok el magatokkal barátaitokat. 16-án, szombaton este 8 órakor, 831 W. 2nd St. felső emeletén felolvasás tartatik a géptechnika fejlődéséről. Előadó Timár János.

